

Ο σχεδιασμός του Δασικού Κτηματολογίου και η εναρμόνισή του με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Του Δρος Χρ. Απ. ΛΑΔΙΑ

1. Εννοιολογικές Προσεγγίσεις¹

1.1. Εισαγωγική Προσέγγιση

Οι προσπάθειες εκπόνησης του Δασικού Κτηματολογίου στη χώρα μας, πέραν της αναγνωρισμένης σημαντικής σημασίας αυτού για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Προστασία του Περιβάλλοντος, θα επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στο σχεδιασμό και τη στρατηγική της οικονομικής πολιτικής στο χώρο, του χώρου λαμβανομένου είτε ως μεγάλης και ομοιογενούς χωρικής οντότητας είτε ως μιας θεσμικώς προσδιορισμένης περιοχής περιφερειακών χαρακτηριστικών όπως π.χ. αυτοδιοικητικής μορφής.

Η επίτευξη, όμως, της υλοποίησης του Δασικού Κτηματολογίου θα συμπληρώσει αρτίως την οργάνωση του χώρου στην πατρίδα μας και σε συνδυασμό με τα άλλα σημαντικά θεσμικά πλαίσια, όπως, το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, τα Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια, το Κτηματολόγιο της χώρας κ.ά., θα συμβάλλει στην αριστοποίηση αυτής της οργάνωσης.

Όμως το Δασικό Κτηματολόγιο προκαλεί το διαρκές ενδιαφέρον του κοινωνικού συνόλου και για έναν άλλο σημαντικό λόγο που θα είναι ο καθοριστικός του ρόλος στον χωρικό προσδιορισμό του δασικού οικοσυστήματος. Με τη σειρά του αυτό θα επιβάλλει την οικολογική ισορροπία, της οποίας ο απώτερος στόχος της είναι η διατήρηση και η βελτίωση της ποιότητας της ζωής.

Παρά το ότι το δασικό οικοσύστημα χαρακτηρίζεται από αποδεδειγμένες ευπάθειες που εύκολα το μεταβάλλουν, με συνέπεια τη μεταβολή της αναπτυξιακής πολιτικής λόγω των δημιουργουμένων μορφών αντιοικονομιών, εν τούτοις παραμένει ως η βασικότερη αιτία της ευπάθειας του εξεταζομένου πολυλειτουργικού οικοσυστήματος η έλλειψη του καθιερωμένου χάρτη αποτύπωσης του Δασικού Χώρου σε συνδυασμό με τους άλλους όμοιους χάρτες που αποτυπώνουν ή θα αποτυπώσουν τις ποικίλες δραστηριότητες των άλλων χωρικών διαστάσεων.

Η ελληνική πολιτεία διαθέτει άρτιο νομοθετικό οικοδόμημα, διαχρονικό και πολύμορφο και δι' αυτού οι εκάστοτε νομοθετούντες προσπάθησαν να προσδιορίσουν και να

1. Εισήγηση στο 8ο Εθνικό Συνέδριο του Ελληνικού Τμήματος της ERSA, Αθήναι, Οκτώβριος 2008.

παγώσουν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες των προαναφερθέντων δασικών οικοσυστημάτων. Επίσης, το ισχύον Σύνταγμα με ρητές διατάξεις προσδιόρισε ή υπέδειξε την υιοθέτηση των απαραίτητων νομολογιακών λύσεων, χρήσιμων για τον σχεδιασμό των αναπτυξιακών ή άλλων επιλογών στο χώρο.

Το Δασικό Κτηματολόγιο πέραν της επιφερόμενης οριστικής διασφάλισης του χαρακτήρα του δασικού οικοσυστήματος σε συνδυασμό με τις συνταγματικές διατάξεις και νομοθετικές προσεγγίσεις θα εντάξει όλες τις ενότητες των δασικών οικοσυστημάτων στο Γενικό Πλαίσιο που προσδιορίζει ευτάκτως τις δραστηριότητες στο σύνολο του χώρου. Το Γενικό Πλαίσιο περιβεβλημένο από την ισχυρή συνταγματική προστασία θα επιβάλλει την χωρική αρμονία και την ευταξία των παραγωγικών δραστηριοτήτων, που αλληλεξαρτώνται ή αλληλοσυσχετίζονται και παρατηρούνται επί όλων των χωρικών ενότητων.

Εκτιμάται, ότι ένα σημαντικό ζήτημα θα προκύψει κατά την έναρξη των σχεδιασμών για την κατάρτιση του Δασικού Κτηματολογίου που θα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία άσκησης οικονομικής ανάπτυξης και περιφερειακής οικονομικής πολιτικής και αυτό θα συνίσταται από τις επιλογές για την προσέγγιση των εννοιών του χώρου κατά τις σχεδιαστικές ενέργειες της κατάρτισής του.

Αναλυτικότερα, ο χώρος του Δασικού Οικοσυστήματος πρωτίστως πρέπει να προσεγγισθεί με την χωρική του διάσταση; ή θα είναι αποτελεσματικότερη η κατάρτιση του Κτηματολογίου των Δασών εάν προσεγγισθεί ο χώρος των με την έννοια της περιφερειακής διάστασής των;

1.2. Οι προσεγγίσεις του χώρου στην αναπτυξιακή πολιτική: η χωρική και η περιφερειακή

Οι ανωτέρω δύο προσεγγίσεις αναλύουν τον σημαντικό παράγοντα της αναπτυξιακής διαδικασίας στο χώρο διαφορετικώς, τόσο κατά την μελέτη του όσο και κατά την εξέταση των αποτελεσμάτων αυτής της διαδικασίας.

Στην πρώτη περίπτωση κυρίαρχο στοιχείο αποτελεί το γεωγραφικό, στο οποίο παρατηρούνται οι επιπτώσεις όλων των κοινωνικοοικονομικών δραστηριοτήτων εντός ή εκτός των οικοσυστημάτων, εντός ή εκτός των πόλεων, εντός ή εκτός των δασικών εκτάσεων κ.λ., ενώ τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της αναπτυξιακής πολιτικής είναι κυρίως Νομικού και Διοικητικού χαρακτήρα. Η χωρική προσέγγιση συνιστάται, πάλι, από την ενδελεχή μελέτη των στοιχείων και των πληροφοριών σχετικώς με την αποτελεσματικότητα των στοιχείων που συνθέτουν την μεταβλητή του χώρου.

Τοιουτοτρόπως, η χωρική προσέγγιση δύναται να συμβάλλει και να αριστοποιεί τα σύνολα των αναπτυξιακών επιλογών που αναφέρονται στις χωρικές διαστάσεις παρέχοντας πληροφορίες και συμπεράσματα χωρικών αναλύσεων αυτών, ενώ ο χωροταξικός σχεδιασμός ως βασικό στοιχείο της αναπτυξιακής πολιτικής δεν πρέπει μόνο να ευτακτεί τις παραγωγικές δραστηριότητες σε μακροοικονομικά, μικροοικονομικά ή δημοσιονομικά ή άλλα πλαίσια, αλλά είναι αναγκαίο να τακτοποιεί με σαφήνεια και ευδιάκριτη οριοθέτηση τους χώρους των οικοσυστημάτων ή άλλων με ξεχωριστές περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες.

Τέλος, η χωρική προσέγγιση περατώνεται με την εναρμόνισή της προς την στρατηγική για την οικονομική ανάπτυξη ή διαφορετικά όταν συνδυασθεί με την περιφερειακή προσέγγιση που αποτελεί επίσης απαραίτητη προϋπόθεση για την χωρική ή την περιφερειακή πολιτική.

Στην δεύτερη περίπτωση –δηλαδή την περιφερειακή προσέγγιση– κυρίαρχο στοιχείο για την μελέτη των αποτελεσμάτων των οικονομικών δραστηριοτήτων της θεσμοποιημένης χωρικής ενότητας αποτελούν οι περιφερειακοί δείκτες που ποικίλουν από ενότητα σε ενότητα και οι οποίοι παρέχουν ακόμη και τη γνώση περί των δημιουργούμενων ανισοτήτων.

Γεννώνται, όμως, ερωτήματα των οποίων η απάντηση προσδιορίζει και την αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής στη χωρική ενότητα, όπως: Η χωρική προσέγγιση ή η περιφερειακή προσέγγιση κυριαρχεί στο σχεδιασμό της στρατηγικής για την ανάπτυξη; Σε κάθε περίπτωση χωρικού συνόλου ή αναλόγως. Τέλος, δύναται να ισχύει το αυτό για ένα οικοσύστημα που ισχύει για τον θεσμοποιημένο χώρο;

2. Πλεονεκτήματα των προσεγγίσεων για το χώρο των Δασών και των Δασικών Εκτάσεων

Οι πολιτικές για την περιφερειακή ανάπτυξη και για την επιβολή της ευταξίας στο χώρο, κρίνονται ως αποτελεσματικές όταν λαμβάνουν υπ' όψιν τους καθιερωμένους δείκτες που υπολογίζουν τα ποικίλα διαρθρωτικά προβλήματα των χωρικών διαστάσεων μέσα στο χρόνο. Οι ανωτέρω δύο βασικές πολιτικές κρίνονται και από τον βαθμό προσαρμοστικότητάς τους αναλόγως και των διαρθρωτικών προβλημάτων που καλούνται να αντιμετωπίσουν. Μεταξύ αυτών παρατηρούνται πολλές φορές, απώλεια σημαντικών παραγωγικών κλάδων, έλλειψη ανταγωνιστικότητας, ανυπαρξία οργάνωσης του χώρου και επί πλέον μικροί βαθμοί έλξης των χωρικών ενότητων που χαρακτηρίζονται από άκαμπτο βαθμό μεταβλητότητας όπως είναι τα οικοσυστήματα π.χ. τα Δάση και οι δασικές εκτάσεις κ.ά.

Συνεπώς αποτελεί ζητούμενο για την σχεδιαστική πολιτικής της ένταξης των Δασών στο γενικότερο Πλαίσιο Σχεδιασμού του χώρου της Ελλάδας η επιλογή των προσεγγίσεων που μελετάμε, προκειμένου να εξεταστούν κατ' αρχάς οι χωρικές ιδιότητες που χαρακτηρίζουν τα Δάση και τις Δασικές εκτάσεις, που το επικείμενο Δασικό κτηματολόγιο θα χαρτογραφήσει και θα εντάξει σ' αυτό και εν συνεχεία να ιεραρχηθούν οι επιλογές των προσεγγίσεων.

Τοιουτοτρόπως, οι προσεγγίσεις θα αναλύσουν τις ιδιότητες που προαναφέρθηκαν και είναι μεταξύ άλλων οι εξής σημαντικές:

α. Το Δάσος αποτελεί χωρική ενότητα ενός οικοσυστήματος.

β. Ο Χώρος του Δάσους απετέλεσε και θα αποτελέσει χώρο διαμορφούμενο εκ των κοινωνικοοικονομικών, εκπολιτιστικών, τεχνολογικών και ιστορικών συνθηκών.

Έτσι, προκειμένου να συγκροτηθεί το υπό κατάρτιση Δασικό Κτηματολόγιο, πρέπει πρώτο κατά το σχεδιασμό αυτού του βασικού εργαλείου άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής να προσδιορισθεί πώς θα εκληφθεί, ως βασική έννοια, ο χώρος του Δάσους. Ειδικότερα, θα θεωρείται ο υπό ένταξη χώρος ως χωρική οντότητα που προσδιορίζεται κυρίως από τα φυσικά του όρια ή θα ενταχθεί ως προσδιορισμένος χώρος που θα απαρτίζει και αυτός την θεσμοθετημένη χωρική ενότητα βάσει της ισχύουσας εκάστοτε νομοθεσίας;

Εξ αυτών η πρόταση της μιας εκ των δύο ιδιοτήτων θα προσδιορίσει και την ιεράρχηση των προσεγγίσεων των σχετικών πλεονεκτημάτων.

Επί πλέον, η πρόταξη αυτή εξαρτάται από την θέση του συνταγματικού νομοθέτη, από την περί των Δασών φιλοσοφία της εκάστοτε πολιτείας και τη στάση του κοινωνικού συνόλου επί του θέματος, τι αποτελεί το Δάσος και τι έκταση αυτού!

3. Σύγχρονες Πολιτικές Χωροταξικού Σχεδιασμού που συναρτώνται προς το Δασικό Κτηματολόγιο στην Ελλάδα

3.1. Η Ελληνική Νομοθεσία

Η συνεισφορά της Ελληνικής Νομοθεσίας για τον προσδιορισμό της έννοιας του δασικού χώρου υπήρξε σημαντική και προσδιοριστική και προετοίμασε αρκετά το έδαφος για την κατάρτιση του Δασικού Κτηματολογίου νομολογιακά τουλάχιστον.

Κατ' αρχήν, ο Συνταγματικός Νομοθέτης καθόρισε τους άξονες που διασφαλίζουν με σαφήνεια τις έννοιες του Δασικού χώρου και τις εξέφρασε με τη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 όπου κυριολεκτικά θέτει τις έννοιες των διαστάσεων του Δάσους και των Δασικών εκτάσεων στην πρώτη περίπτωση.

Επίσης, στην ίδια περίπτωση εξισώνει τον Δημόσιο Δασικό Χώρο με τον ιδιωτικό και απαγορεύει την μεταβολή των ιδιοτήτων των χωρικών διαστάσεων των ανωτέρω, πλην συγκεκριμένων μόνο περιπτώσεων όπως εκείνες του Εθνικού Συμφέροντος και για τις οποίες οριστικώς κρίνει ο ίδιος ο Νομοθέτης.

Κατά την δεύτερη περίπτωση ο Συνταγματικός Νομοθέτης με το άρθρο 117 παρ. 3 ορίζει ότι αν χώρος του Δάσους ή της Δασικής έκτασης αλλοιωθεί π.χ. από πυρκαϊά τότε είναι υποχρεωτική η αναδάσωσή του καθόλη την έκταση αυτών, δηλαδή σε όλη την κατεστραμμένη χωρική διάστασή των.

Επί πλέον πρόβλεψε με την παρ. 4 του ιδίου άρθρου και τη δυνατότητα αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων μόνο υπέρ της Δημοσίας ωφέλειας, πράγμα που μας οδηγεί να κατανοήσουμε ένα ακόμη στοιχείο, ήτοι την τάση για την θεώρηση του μελετουμένου χώρου ως Δημοσίας Χωρικής ενότητας.

Τέλος ο Συνταγματικός αναθεωρητικός Νομοθέτης του 2001 προσέθεσε ερμηνευτική δήλωση στο άρθρο 24 που περιέχει και επαναλαμβάνει και αποσαφηνίζει οριστικώς τις μέχρι τότε έννοιες για το Δασικό χώρο, που είχαν χρησιμοποιηθεί νομολογιακώς ή είχαν συμπεριληφθεί σε αποφάσεις οργάνων της πολιτείας κ.λπ.

Πέραν των ανωτέρω τριών αξόνων που προσδιορίζουν μάλλον την χωρική διάσταση παρά την περιφερειακή διάσταση για την διαχείριση των Δασικών εκτάσεων, η Ελληνική Νομολογία αντιμετωπίζει παγίως και μέχρι σήμερα αυτόν τον χώρο ως ένα οικοσύστημα που δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά και επί πλέον δεν υποδιαιρείται σε μικρότερα άλλα υποσυστήματα ή ενότητες (ΣτΕ 1/1993, ΣτΕ 89/1993, ΣτΕ 1318/2001, ΣτΕ 2996, ΣτΕ 2997/2003).

Όμως, μία άλλη σημαντική απόφαση της Ελληνικής Δικαιοσύνης προσδιορίζει την έννοια της χωρικής οντότητας του Δάσους διότι υιοθετεί την άποψη ότι για τον ορισμό του Δασικού Χώρου χρειάζεται μόνον η ύπαρξη των μορφολογικών χαρακτηριστικών αυτού, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα να θεωρούμε ότι στην προκειμένη περίπτωση η χωρική ενότητα δύναται να είναι διαπεριφερειακή, δηλαδή να συμπεριλαμβάνει μέρη περισοτέρων της μας Θεσμοθετημένων Διοικητικών Περιφερειών (ΑΕΔ 27/1999).

3.2. Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και οι προσεγγίσεις αυτού για τους χώρους των Δασών και των Δασικών εκτάσεων

Με την έγκριση από το Νομοθετικό Σώμα του Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. (ΦΕΚ 128Α' 3.7.2008) που θα αποτελέσει μαζί με το ΕΣΠΑ 2007-2013 τα βασικότερα εργαλεία περιφερειακής οικονομικής πολιτικής της Ελλάδας μεσομακροπρόθεσμα αναγνωρίστηκαν τα κατωτέρω:

α. Η Ελλάδα αδυνατεί να ανταγωνιστεί επαρκώς τα προϊόντα ξύλου των κρατών της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης και αναγνωρίζει ότι η παραγωγικότητα των Δασών της δεν είναι σημαντική. Επί πλέον αιτιολογείται το ανωτέρω, στο προοίμιον (σελ. 2258, 5) λόγω των μετεωρολογικών συνθηκών που χαρακτηρίζουν το μεσογειακό οικοσύστημα καθώς και λόγω της ανεπαρκούς διαχείρισης του δασικού οικοσυστήματος. Επιπροσθέτως αναφέρεται στην αδυναμία απολήψεως του ξύλου με χαμηλού κόστους τεχνολογικών μεθόδων. Τέλος διακρίνεται η ευχή για την αύξηση της παραγωγικότητας ενώ δεν γίνεται αναφορά για την ανταγωνιστικότητα με τα προαναφερθέντα κράτη ή άλλα του τρίτου κόσμου.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει η απουσία εννοιών θεσμοθετημένων περιφερειακών δασικών ενοτήτων για τη διαχείριση και την παραγωγικότητα των Δασών που ευκρινώς εννοούνται ως χωρικές οντότητες.

β. Ομοίως γίνεται αναφορά στη χωρική διάσταση των ορεινών όγκων με υπογράμμιση των γεωγραφικών χαρακτηριστικών και των αλληλεπιδράσεων των όγκων αυτών με τα οικοσυστήματά των και της λοιπής ενδοχώρας.

Μία άλλη σημαντική επισήμανση γίνεται στο άρθρο 10, όπου η ρητή αναφορά για την ολοκλήρωση του Δασικού κτηματολογίου εντός δεκαετίας αποτελεί επαναβεβαίωση της βούλησης του Συνταγματικού Νομοθέτη που επισημάναμε προηγουμένως. Επιπροσθέτως και σε αυτό το κεφάλαιο διαφαίνεται η άποψη του Νομοθέτη πως τα δάση και οι δασικές εκτάσεις αποτελούν οικοσυστήματα που χρήζουν πολιτικών διατήρησης της βιοποικιλότητάς των καθώς και της οικολογικής ισορροπίας των, πράγμα που απομακρύνει την περιφερειακή προσέγγιση ως έννοιας ερμηνείας και ανάλυσης ενοτήτων που δεν διασπώνται Διοικητικώς και αντιστρόφως, όπως είναι τα οικοσυστήματα.

Τέλος, στο ίδιο άρθρο που κάνει αναφορά στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων υπογραμμίζεται ότι η διαχείριση των δασικών γαιών θα πρέπει να αποτελεί σχεδιαστική πολιτική διαχείρισης οικοσυστημάτων.

3.3. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013

Το ήδη εφαρμοζόμενο ΕΣΠΑ 2007-2013 στην Ελλάδα περιέχει ως στρατηγική επιλογή πολιτικές που αποσκοπούν στην ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας και μεταξύ των άλλων υπογραμμίζει, ότι τον οραματικό αυτό στόχο τον συνθέτει και η επίτευξη της διατήρησης της χωρικής συνοχής. Επίσης, αναφέρει ότι ανάμεσα στις προτεραιότητές του υφίστανται η προστασία των οικοσυστημάτων των διαφόρων χωρικών ενοτήτων, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον επί των ορεινών όγκων που τις εκλαμβάνει ως χωρικά σύνολα, οι αναπτυξιακές επιλογές που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένες ορεινές περιοχές που θα είναι μικρής κλίμακας και ήπιας μορφής για να μην θιγούν τα οικοσυστήματα. Ακόμη, κάνει μνεία απόψεως που υιοθετεί όπως χωρικά σύνολα που συναρτούν και συναρτώνται από τις κλιματικές αλλαγές, από την επέκταση του αστικού χώρου, από την κατασκευή μεγάλων έργων υποδομής άλλοτε θετικώς και άλλοτε αρνητικώς.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει, ότι περιπτώσεις όπως οι περί των ορεινών όγκων (άρα και των Δασών και των εκτάσεων αυτών) για τους οποίους γίνεται αναφορά είτε στις παραγωγικές δραστηριότητές των και στο περιβάλλον αυτών, είτε στους προβληματισμούς για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων των δηλώνουν σαφώς πως ο χώρος προσεγγίζεται γι' αυτά τα σύνολα με την χωρική των διάσταση περισσότερο.

Συνεπώς ρυθμίζει και προετοιμάζει την ζητούμενη κοινή αντίληψη για την άποψη που πρέπει να κυριαρχεί κατά την κατάρτιση του Δασικού Κτηματολογίου σ' ό,τι αφορά την έννοια της διάστασης του χώρου των εντασσομένων σ' αυτό συνόλων.

Στην ανωτέρω διαπίστωση δύναται να προστεθεί και άλλη σημαντική επιλογή του ΕΣΠΑ 2007-2013 που θα ενισχύει την άποψη της προσέγγισης του Δάσους και των εκτάσεων του με την χωρική διάσταση όπως η αναφορά στις επιδιωκόμενες συγκροτήσεις πολυλειτουργικού προτύπου ανάπτυξης των ορεινών όγκων σε σχέση με τις πιέσεις που ασκούνται για τα δασικά οικοσυστήματα και οι οποίες μας δηλούν την αναγκαιότητα σχεδιασμού πολιτικών αντίθετα στις αλόγιστες οικιστικές αναπτύξεις και οικονομίες που επιδρούν αρνητικώς στους φυσικούς πόρους, γενικότερα, των ορεινών όγκων και των απολήξεων αυτών.

Τέλος, δυνάμεθα να διακρίνουμε και κατά τις αναφορές, του μεγάλου αυτού στρατηγικού σχεδίου, για τις ταξινομήσεις των ορεινών όγκων να γίνεται αναφορά για την προσέγγιση των χώρων αυτών μόνο με τις χωρικές διαστάσεις αυτών και ταξινομεί τους παρπάνω κυρίως με φράσεις όπως:

- α. Ορεινός όγκος της Πίνδου με τις απολήξεις του (περιλαμβάνει 4 περιφέρειες της χώρας και εξετάζεται συνολικώς).
- β. Ορεινός όγκος Πελοποννήσου (ομοίως περιλαμβάνει 2 περιφέρειες).
- γ. Ορεινός όγκος βουνού Ολύμπου (ομοίως περιλαμβάνει περισσότερες της μίας περιφέρειες) κ.ο.κ.

3.4. Η Επιστημονική Κοινότητα

Η επιστήμη της Δασικής Οικολογίας θεμελίωσε δύο καινούριες αντιλήψεις για την έννοια του Δάσους ήτοι την αντίληψη της βιοκοινότητας και την αντίληψη του οικοσυστήματος. Τόσον η βιοκοινότητα όσον και το οικοσύστημα αποτελούν χωρικές οντότητες. Η πρώτη είναι το σύνολο των φυτοκοινοτήτων και των ζωοκοινοτήτων και μαζί με το κλίμα και το έδαφος μιας χωρικής ενότητας που συνθέτουν τη γεωκοινότητα απαρτίζουν το Δασικό οικοσύστημα (Ντάφης, 1992). Συνεπώς δυνάμεθα να συμπεράνουμε ότι οι κοινότητες που συνθέτουν το Δάσος μαζί με τα μέλη τους βρίσκονται σε στενές διαρθρωτικές σχέσεις και αλληλεπιδράσεις. Εν τούτοις, δεν μπορεί να θεωρηθεί το οικοσύστημα ως ένας «οργανισμός» προσδιορισμένος θεσμικά γιατί οι αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ των μελών μιας κοινότητας είναι πολλές φορές ακαθόριστες και μεταβλητές.

Στο Δάσος συναντάμε όλες τις δυνατές σχέσεις, από απλή συνύπαρξη μέχρι την αμοιβαία αλληλεξάρτηση. Σύμφωνα με την Επιστήμη, τα όρια των δασικών οικοσυστημάτων είναι γενικώς ασαφή και ευρύτατα και ελάχιστες φορές διακρίνουμε τη γραμμή ή τη ζώνη όπου σταματά η κυριαρχία ενός είδους ή μιας ομάδας ειδών. Στην περίπτωση των ασαφών ορίων ανάμεσα στις χωρικές οντότητες των δασικών οικοσυστημάτων υπάρχει μια μεταβατική ζώνη. Τοιουτοτρόπως εξάγεται το συμπέρασμα ότι η προσέγγιση του χώρου του γίνεται θεμελιωδώς με τη χωρική διάσταση.

Επίσης, σύμφωνα με αξιώματα αυτής της Επιστήμης, η σημασία του χωροταξικού προγραμματισμού για την καλύτερη χρήση της γης και για τη συμβολή του στην οικονομική ανάπτυξη του χώρου είναι χρήσιμο να γνωρίσουμε τα κύρια χαρακτηριστικά του τόπου ή του φυσικού χώρου όπως εννοείται στη Δασοπονία, δηλαδή η γη της χωρικής ενότητας μαζί με τα στρώματα της ατμόσφαιρας που βρίσκονται πάνω από αυτή (Παπαμίχος, 1992).

4. Μεθοδολογία

4.1. Ο χαρακτήρας της έρευνας

Η ποιοτική κυρίως έρευνα είναι πρωτογενής, βασικώς για δύο λόγους, ήτοι:

α. Πραγματοποιήθηκε συλλογή και ενδεδειγμένης μελέτης της υφιστάμενης Νομοθεσίας κυρίως των συνταγματικών διατάξεων και των αποφάσεων των Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας, που αναφέρονται στις χωρικές διαστάσεις των Δασών και των Δασικών Εκτάσεων δια των οποίων νομολογιακώς κρίνονται και διασαφηνίζονται αυτές ως χωρικές ενότητες οικοσυστημάτων, προσδιορίζονται πάλι οι σχέσεις αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης με τις άλλες διαφορετικές χωρικές ενότητες του χώρου της επικράτειας και προσεγγίζουν ακόμη τα ζητήματα των εκτρεπομένων δραστηριοτήτων, σε πλείστες περιπτώσεις, τόσο εντός αυτών όσο και έξωθεν αυτών.

β. Μελετήθηκαν Προτάσεις και Γνώμες επιστημόνων, τεχνοκρατών, ειδικών ή άλλων εκπροσώπων που εκφράστηκαν ή κατατέθηκαν καθόλη τη διάρκεια των δημοσίων διαβουλεύσεων για το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και των δύο Ειδικών Χωροταξικών για τη βιομηχανία και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ιδιαίτερως αναζητήθηκαν τα σημεία των εκείνα στα οποία θίγονται οι σχέσεις των διαφόρων χωρικών ενότητων με το Δασικό Οικοσύστημα. Το πρωτογενές υλικό που μελετήθηκε περιήλθε στον γράφοντα λόγω της συμμετοχής του στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Κατά την ποιοτική έρευνα αναζητήθηκαν επίσης οι απόψεις και οι προτεινόμενες επιλογές για τη σύνδεση του Δασικού Κτηματολογίου με το Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. και τα άλλα Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια καθώς και με ποια διάσταση εισάγεται ο χώρος για το Δασικό Κτηματολόγιο και αναζητήθηκαν οι απόψεις για τις δύο διαστάσεις του χώρου ήτοι η χωρική και η περιφερειακή.

Άλλα πρωτογενή στοιχεία όπως τα ανωτέρω προκειμένου να διαπιστωθούν οι διαγραφόμενες πολιτικές, αναζητήθηκαν και στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, ιδιαιτέρως μεταξύ των Αναπτυξιακών Επιλογών του προκειμένου να διαπιστωθεί με ποια διάσταση εισάγεται ο χώρος στις εφαρμοζόμενες και σχεδιαζόμενες πολιτικές του για τους ορεινούς όγκους της Επικράτειας.

Επίσης, αναζητήθηκαν παρόμοιες απόψεις σε βασικές και σημαντικές μελέτες διεθνών οίκων που εκπονήθηκαν εν όψει της εφαρμογής του ΕΣΠΑ και χρησιμοποιήθηκε για την εξαγωγή των συμπερασμάτων, το κείμενο του Νόμου της Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. και ιδίως τα άρθρα που αναφέρονται στην παραγωγικότητα των Ελληνικών Δασών, στην άποψη του Νομοθέτη για τη διάσταση του Δασικού Χώρου καθώς και εκείνα που αναφέρονται στην εναρμόνιση του Δασικού Κτηματολογίου με το Γενικό πλαίσιο.

Μελετήθηκαν εκ νέου πάλι, απόψεις της Επιστημονικής Κοινότητας για τους τρόπους, τις διαδικασίες κατάρτισης του ανωτέρω κτηματολογίου, καθώς και για τη σύνδεση αυτού με τις άλλες χωρικές ενότητες και τέλος για τον χαρακτήρα του οικοσυστήματος που θα προσδώσει και θα διαφυλάξει το επίμαχο κτηματολόγιο.

4.2. Απλή SWOT ανάλυση για Δασικά Οικοσυστήματα και Προκαταρκτική Ανάλυση για το Δασικό Κτηματολόγιο

Η χρήση της κατωτέρω SWOT Ανάλυσης για την κατανόηση των πολιτικών και των τάσεων επί των δασικών εκτάσεων καθιστά ακόμη περισσότερο ορατό το ζήτημα της αναγκαίας εναρμόνισης του υπό σχεδιασμό και κατάρτιση Δασικού Κτηματολογίου της χώρας. Η δομημένη πληροφόρηση που αποπειράται να δώσει η κατωτέρω τεχνική ευκόλως μας καθιστά κατανοητό ότι οι υφιστάμενες και διαμορφούμενες, από το σύνολο των

στρατηγικών επιλογών, συναντιλήψεις θα συμβάλλουν στην πραγματοποίηση της προαναφερθείσης εναρμόνισης με τις ισχυρές προσεγγίσεις των στις έννοιες του Δάσους - Οικοσυστήματος ή του Δάσους - Χωρική ενότητα και αδιάσπαστη, αντί των προσεγγίσεων που στηρίζονται στην έννοια της περιφερειακής διάστασης.

Τα στοιχεία των ανωτέρω, στηρίχθηκαν σε SWOT αναλύσεις για τους ορεινούς όγκους και τα Δάση, στη χρήση στοιχείων που δύνανται να επηρεάσουν ή όχι τον χαρακτήρα των οικοσυστημάτων που θα ενταχθούν στο κτηματολόγιό τους και χρησιμοποιήθηκε η προκαταρκτική ανάλυση του δεύτερου πίνακα προκειμένου να καταγραφούν εκείνες οι προσεγγίσεις που θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην συγκρότηση του δασικού κτηματολογίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι
ΔΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΑΠΛΗ ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T. ΤΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
ΑΓΟΡΕΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΩΝ Ή ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ)	• Δυνατότητα προσφοράς νέων ολοκληρωμένων προϊόντων-υπηρεσιών (Δασικής εκμετάλλευσης τουρισμού-ιστορικού αρχαιολογ. ενδιαφέροντος)	• Χαμηλή παραγωγικότητα Δασικών προϊόντων • Μη ανταγωνιστικά επίσης • Το 1/3 των δασών είναι βιομηχανικά • Πυρκαϊές	• Αύξηση παραγωγικότητας • Αύξηση ανταγωνιστικότητας κυρίως τουριστικής • Η ευκαιρία από τη δημιουργία της αύξησης της ζήτησης νέων ολοκληρωμένων προϊόντων	• Κλιματολογική αλλαγή • Καταπατήσεις - Αμφισβήτηση Δασικών χώρων • Ισχυρός ανταγωνισμός εκ του εξωτερικού
ΧΩΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	• Υψηλή βιοποικιλότητα • Δάση και Δασικές εκτάσεις φυσικού κάλλους, μεγάλης πολιτιστικής παράδοσης και υπέροχων περιβαλλόντων. • Αδιάσπαστοι Διαπεριφερειακοί χώροι στην Επικράτεια.	• Η έλλειψη Κτηματολογίου Δασών – Δασικών εκτάσεων	• Η φιλοσοφία για τις προσεγγίσεις του χώρου των εφαρμοζόμενων πολιτικών • Πολιτικές ΕΣΠΑ 2007-2013, Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α.	• Η αντίσταση των ισχυρών συμφερόντων για το ιδιοκτησιακό – Θέσεις των Αυτοδιοικητικών οργανισμών για τη Διαχείριση των Δασών από αυτούς. • Η απραξία για το Δασικό Κτηματολόγιο
ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	• Ισχυρό Συνταγματικό Νομικό πλέγμα και Νομολογία • Εφαρμογή ΕΣΠΑ 2007-2013 • Εφαρμογή Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. και των ειδικών χωροταξικών • Εφαρμογή του Κτηματολογίου	• Έλλειψη του Δασικού Κτηματολογίου απορρυθμιστικός παράγων των βασικών πολιτικών • Αδυναμία άσκησης σε πολλές περιπτώσεις λόγω αμφισβητούμενης ερμηνείας αεροφωτογραφιών	• Τα σύγχρονα συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών – η άμεση και ολοκληρωμένη εφαρμογή των.	• Η έλλειψη συγκεκριμένης χρονικής περιόδου αφετηρίας για την ερμηνεία των αεροφωτογραφιών των Δασών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ
ΔΑΣΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
Προκαταρκτική Ανάλυση Προσεγγίσεων των κατευθύνσεων
κυρίων αξόνων για την εναρμόνισή τους με το Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α.

ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ – ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ			
Προσέγγιση των υπό ένταξη στο Δασικό Κτηματολόγιο Χώρων		ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΧΩΡΙΚΗ	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
Σύνταγμα - Νομολογία	ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ Συνταγματική Επιταγή Πάγια Νομολογία	•	Ο
ΕΣΠΑ 2007-2013	Ορεινός όγκος, οραματικές αναφορές του στο βασικό σχεδιασμό	•	Ο
ΓΠΧΣΑΑ	ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ Νομοθετική θέση αρ. 10 του νόμου	•	Ο
ΔΑΣΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ*	ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ	.	Ο
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ	•	Ο

Προκαταρκτική ανάλυση, Χ.Α. ΛΑΔΙΑΣ 2008.

- Κύρια προσέγγιση
- Ο Δευτερεύουσα προσέγγιση
- * Με βάση την προσέγγιση της παρούσας έρευνας

5. Απαντήσεις στο ζήτημα της επικείμενης εναρμόνισης με το Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α.

Πριν δώσουμε τις απαντήσεις για τον τρόπο εναρμόνισης του Δασικού Κτηματολογίου με το Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. είναι χρήσιμο να υπογραμμίσουμε, ότι τούτο θα αποτελεί ένα συγκεκριμένο και χρήσιμο εργαλείο άσκησης χωρικής και περιφερειακής οικονομικής πολιτικής, πράγμα που συμβάλλει στην προαγωγή της Περιφερειακής Επιστήμης. Το ανωτέρω θα συντελεσθεί διότι ο σκοπός αυτής είναι η βαθύτερη διερεύνηση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στο χώρο με τη μελέτη των κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών και συμπεριφορικών φαινομένων που έχουν χωρική διάσταση (Miernyk, 1982). Τοιουτοτρόπως διατυπώνονται οι κατωτέρω:

1. Η περιφερειακή επιστήμη προκειμένου να αναλύσει τα πολυσύνθετα χωρικά φαινόμενα εφαρμόζει την επιστημονική αναλυτική μέθοδο που ερευνά τη σχέση αιτίας και αποτελέσματος και η οποία προσπαθεί να περιγράψει την οργάνωση και τη λειτουργία των θεσμών και των μέτρων πολιτικής με ποσοτικές μεθόδους που εκφράζονται με τη χρήση της στατιστικής, της οικονομετρίας, της επιχειρησιακής έρευνας και της πληροφορικής (Κόνσολας, 1997). Το Δασικό Κτηματολόγιο που θα αποτελεί ένα πολυσύνθετο χωρικό φαινόμενο στην επικράτεια, θα είναι σε συνεχή βάση αντικείμενο μελετών της περιφερειακής επιστήμης. Σύμφωνα με την ανωτέρω επιστημονική άποψη θα αποτελεί πάντοτε αντικείμενο έρευνας, σχέσης αιτίας και αποτελέσματος στο χώρο του που θα περιγράφεται από αυτήν ως θεσμός με σημαντικές λειτουργίες των οποίων η αποτελεσματι-

κότητα θα υπολογίζεται με τη βοήθεια των μεθόδων των προαναφερθέντων επιστημονικών κλάδων.

Επίσης, αυτός ο μέγιστος Χωροταξικός Χάρτης θα αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος πολλών κλάδων θετικών και θεωρητικών επιστημών και των μεθόδων αυτών αφού οι χωρικές αναλύσεις του θα επιζητούν τα αποτελέσματα και τις λύσεις των προβλημάτων των χωρικών ενότητων του με τις μεθόδους αυτών των επιστημών (Miernyk, 1982), (Boyce, D., Nijkamp, P. and Shefer, D., 1991).

Τέλος, η θεσμική λειτουργία της κτηματογράφησης των Δασών θα περιορίσει τα αίτια των περιφερειακών προβλημάτων με τη διασάφηση και την ευταξία των χωρικών μερών των οικοσυστημάτων Δασών και Δασικών εκτάσεων.

Τοιουτοτρόπως θα συντελείται δια της ανωτέρω λειτουργίας ο αποτελεσματικότερος προσδιορισμός του συστήματος των παραγόντων που διαμορφώνουν τη λειτουργική σχέση ανάμεσα σε διαφορετικές χωρικές μονάδες και θα επιτυγχάνεται η ορθή επιλογή του προτύπου της «πολικής ανάπτυξης» ή της ολοκληρωμένης ανάπτυξης (Παπαδάσκαλοπουλος, 1995, 2000).

Όλες οι ανωτέρω επιστημονικές απόψεις, γενικά αποδεκτές θεμελιώνουν τη βάση τόσο της κτηματογράφησης των Δασικών ενότητων όσο και τον προσδιορισμό των σχέσεων μετά των άλλων χωρικών ενότητων εντός του πλαισίου του Εθνικού Χωροταξικού.

2. Η πολιτική για την εναρμόνιση των Δασικών Χαρτών της χώρας στο Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. πρέπει να στηριχθεί ιδιαιτέρως στα διαθέσιμα στοιχεία αυτών που θα απαρτίζουν τη Βάση Δεδομένων τους. Ο βαθμός της εναρμόνισης θα εξαρτηθεί από τις πηγές αυτών των στοιχείων, από τη σαφή και αδιαμφισβήτητη ερμηνεία των υπαρχόντων Συνταγματικών άρθρων ή άλλων κειμένων διατάξεων και από τις μεθόδους άμβλυνσης των προβλημάτων που θα δημιουργηθούν εν όψει της παραβολής ως αφετηρίας των διαθεσίμων ή νέων δεδομένων.

Η βασικότερη μέθοδος άμβλυνσης των ενδεχόμενων προβλημάτων περί των διακρίσεων των χωρικών ενότητων αλλά και της ακριβούς αποτύπωσης των χωρικών μονάδων του Δασικού Κτηματολογίου αποτελούν τα σύγχρονα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών των οποίων η αποτελεσματικότητα εξαρτάται πάλι από διάφορους παράγοντες, όπως είναι η πληρότητα αυτών των στοιχείων, των βάσεων, η μη νομική αμφισβήτηση αυτών, το ισχυρό νομικό πλέγμα για το σύνολο των χωρικών ενότητων το οποίο θα προστατεύει την ισχύ και την εγκυρότητα των δεδομένων, η συνεχής ανανέωση και ενημέρωση των στοιχείων με σύγχρονες μεθόδους κ.ά.

Η δημιουργία όμως του Γενικού Χωροταξικού Χάρτη της χώρας, η έναρξη της συγκρότησης και της λειτουργίας του Εθνικού Κτηματολογίου, η εφαρμογή του Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013 και ο επερχόμενος Διοικητικός ανασχεδιασμός με τον «νέο Καποδίστρια», επιβάλλουν τη συγκρότηση του υπό εναρμόνιση εξεταζομένου κτηματολογίου να έχει και τον χαρακτήρα του πολυσήμαντου.

Δηλαδή, του Πολυσήμαντου Δασικού Κτηματολογίου του οποίου οι δυνατότητές του δεν θα στηρίζονται στη λειτουργικότητα των παραδοσιακών χαρτών ή των εποχιακών φωτογραφιών, αλλά αυτή θα εκτείνεται ποικίλως με τη βοήθεια των σύγχρονων μέσων στις πολιτικές των ευρύτερων στόχων της χωρικής και της περιφερειακής ανάπτυξης (Δονάτος, 1979).

3. Εκ των προηγηθέντων αναφορών και αναλύσεων προκύπτει ότι στην περίπτωση των Δασών και των Δασικών εκτάσεων, αυτά εκλαμβάνονται ως οικοσυστήματα αδιαίρετα και υπερκείμενα των υφισταμένων ενοτήτων του χώρου που προσεγγίζονται κατά κανόνα λόγω των αναφορών τους όχι ως σχεδιασμένες περιφερειακές ενότητες.

Συνεπώς εξάγεται το συμπέρασμα ότι και στην περίπτωση των εφαρμογών των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών η προσέγγιση του Δασικού χώρου δεν μπορεί παρά να πραγματοποιηθεί κυρίως με τη χωρική του διάσταση στις σχεδιαστικές προσεγγίσεις και στις διαδικασίες των λειτουργιών των οικοσυστημάτων που στο Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. αναφέρονται επίσης όπως π.χ. ορεινοί όγκοι Πίνδου, του βουνού του Ολύμπου κ.λπ.

Επομένως και η αποτελεσματικότητα της εναρμόνισης θα εξαρτηθεί και από την ενιαία για το οικοσύστημα τοπογραφική εργασία, τηλεσκοπική απεικόνιση, ψηφιοποίηση χαρτών ή άλλων διαδικασιών.

4. Την εναρμόνιση του Δασικού Κτηματολογίου με το Γενικό Πλαίσιο θα την προσδιορίσουν και οι αποφάσεις της πολιτείας για σημαντικά φλέγοντα ζητήματα που αποτελούν μεγάλα ερωτήματα που χρήζουν εκ μέρους της απαντήσεων και ιστορικών αποφάσεων όπως:

α. Ποίος θα είναι ο χρόνος λήψης των αεροφωτογραφιών που θα χρησιμοποιηθούν από τα Γ.Σ.Π. ως βάση χαρακτηρισμού των Δασών;

β. Ποία πολιτεία εν όψει της επερχόμενης νέας Διοικητικής μεταρρύθμισης της Επικράτειας, θα διαχειρισθεί εν μέρει ή εν όλω τα δασικά οικοσυστήματα; Η Δημόσια Πολιτεία ή η Αυτοδιοικητική Πολιτεία ακόμη και στην περίπτωση που οι περιφέρειες της χώρας καταστούν ολιγάριθμες και αυτοδιοικητικές;

γ. Το ισχύον Συνταγματικό πλαίσιο για την προστασία του Δασικού Οικοσυστήματος πρέπει να συνεχίσει να ισχύει ως έχει;

δ. Το Δασικό οικοσύστημα στη χώρα μας δύναται να θεωρείται ότι θα εναρμονίζεται με τις άλλες παραγωγικές δραστηριότητες των διαφορετικών χωρικών ενοτήτων και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη του χώρου και όταν ακόμη τα αγαθά και οι υπηρεσίες του είναι ή θα τείνουν να είναι μη ανταγωνιστικά;

Επί του πρώτου ερωτήματος υφίστανται διαφορετικές απόψεις σε ό,τι αφορά το έτος ισχύος των αεροφωτογραφήσεων των Δασών και των Δασικών εκτάσεων. Οι απόψεις αναφέρονται στα έτη 1945, 1960, 1970, κυρίως κάθε έτος όμως έχει θεωρώ τα πλεονεκτήματά του και τα μειονεκτήματά του σ' ό,τι αφορά την απεικόνιση της Δασικής Πραγματικότητας στη χώρα. Όσον παλαιότερον αναφερόμαστε τόσο περισσότερο απομακρυνόμαστε από τη σημερινή πραγματικότητα. Επί πλέον, οι αεροφωτογραφήσεις των αρχών της δεκαετίας του 1960 είναι πληρέστερες διότι πραγματοποιήθηκαν ενιαία για όλες τις Δασικές εκτάσεις της χώρας.

Ο οριστικός καθορισμός της χρήσης των αεροφωτογραφιών θα συμβάλει στη ζητούμενη εναρμόνιση διότι θα διασαφηνίσει τις έννοιες των υφισταμένων χωρικών εκτάσεων και θα προσδιορίσει με ακρίβεια τις επιτρεπόμενες παραγωγικές δραστηριότητες. Ο ανωτέρω καθορισμός πρέπει να αποτελεί έργο της πολιτείας αποκλειστικώς –του αρμοδίου Υπουργείου για τα Δάση– και η αποτελεσματικότητά αυτού πάλι θα κριθεί από το σύννομο των οριστικών γνωματεύσεων και αποφάσεών της. Οι ανωτέρω θα προσδώσουν τα-

χύτητα στην εναρμόνιση και εγκυρότητα στις σχεδιαζόμενες πολιτικές που έχουν σχέση με τις Δασικές χωρικές ενότητες όταν εξασφαλίσουν τη γενική ή καθολική αποδοχή.

Επί του δευτέρου ερωτήματος πιστεύω ότι η σημερινή κρατούσα θεωρία και υφιστάμενη κατάσταση περί της διαχείρισεων των Δασικών εκτάσεων πρέπει να διατηρηθεί για τον επί πλέον λόγο ότι ο σημερινός διαχειριστής αυτών, η Διοικητική Πολιτεία, είναι και ο κύριος διαχειριστής του Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. Συνεπώς η εναρμόνιση με αυτό θα επιτελείται από τον ίδιον φορέα που εγγυάται και την διατήρηση των Δημοσίων χαρακτηριστικών και αγαθών των υπό εναρμόνιση Δασικών ενοτήτων ενιαίως για όλη την επικράτεια.

Σε ό,τι αφορά το τρίτο ερώτημα, θεωρώ ότι η εναρμόνιση θα επιτελείται αρτίως όταν το υφιστάμενο ισχύον καθεστώς διατηρηθεί και θωρακισθεί με την άκαμπτη στάση των εύκολων αναθεωρήσεων ή των έωλων Νομικών γνωμοδοτήσεων που θα φαλκιδεύουν το χαρακτήρα του Δημόσιου Δασικού αγαθού, θα ταλανίζουν τις εφαρμοζόμενες πολιτικές και θα διαταράσσουν την επιβαλλόμενη ευταξία των παραγωγικών δραστηριοτήτων του Γενικού πλαισίου.

Τέλος, η απάντηση στο ζήτημα της εναρμόνισης της διαχείρισης των Δασικών οικοσυστημάτων όταν αυτά κρίνονται αντιπαραγωγικά, πρέπει να συναρτηθεί με τις επίκαιρες διαπιστώσεις εκ των σύγχρονων κλάδων της οικονομικής, της οικονομίας του κλίματος και της οικονομίας του περιβάλλοντος, που διατυπώνουν αξιωματικώς για τα Δασικά Οικοσυστήματα ότι και όταν αυτά κρίνονται αντιπαραγωγικά και μη εκμεταλλεύσιμα, αποτελούν τους αυτόματους σταθεροποιητές του περιβάλλοντος και του κλίματος – διότι απομακρύνουν τα ιπτάμενα διοξείδια από την ατμόσφαιρα με την λειτουργική κατακράτηση αυτών από τα ίδια τα δέντρα – και αποτρέπουν την δημιουργία μορφών αντιοικονομιών που θα απορρυθμίζουν τις παραγωγικές λειτουργίες των χωρικών ενοτήτων του Γενικού πλαισίου και των άλλων ειδικών και γενικότερα του συνόλου των αναπτυξιακών στρατηγικών.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Boyce, D., Nijkamp, P. and Shefer, D. (1991): Regional Science, Springer, Berlin – Heidelberg.

Frontier Economics (2005): Έκθεση Γενικής Μελέτης Προοπτικών Ανάπτυξης της Ελλάδας – 1^η Έκθεση. Frontier Economics Ltd, London.

Miernyk, W. (1982): Regional Analysis and Regional Policy. Oelgeschlager, Gunn and Hain, Cambridge.

Ελληνόγλωσση

Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (2008): ΦΕΚ 128/3.7.2008 και τα κείμενα των δημοσίων διαβουλεύσεων, η Γνωμάτευση του ΕΣΧΣΑΑ και η Εισηγητική Έκθεση. Αθήνα.

Παννακούρου, Τ. (2007): Η Μεταβολή του Προορισμού των Δασών και των Δασικών Εκτάσεων και η Αναθεώρηση του Συντάγματος. Εισήγηση στο Συνέδριο «Το δέντρο και το δάσος: Κανόνες και διαδικασίες για την αποτελεσματική προστασία των δασικών οικοσυστημάτων», Αθήνα.

Δεληθέου, Β. (2007, 2008): Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους. Μέρη Α, Β, Γ, Δ. Ειδική Εκδοτική. Αθήνα.

Δονάτος, Γ. (1979): Η Συμβολή του Πολυσήμαντου Κτηματολογίου στη Στατιστική Πληροφόρηση, Έκδοση 1979, Αθήνα.

Δονάτος, Γ. (2005): Ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Στατιστικής Πληροφόρησης για την Περιφερειακή Ανάπτυξη. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Θ. Σκούντζο, Πανεπιστήμιο Πειραιά, Πειραιάς.

Καραμάνωφ, Μ. (2006): «Τι Διακυβεύεται με την Προτεινόμενη Αναθεώρηση του άρθρου 24;» Εφημερίδα Αυγή, Ένθετο Ο Δαίμων της Οικολογίας, Αθήνα.

Λαδιάς, Χ. (2008): Εισήγηση για το Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α., στην Ημερίδα για το Χωροταξικό στο ΙΣΤΑΜΕ, Αθήνα.

Λαδιάς, Χ. (2009): Εισήγηση για το Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. στη Βουλή των Ελλήνων κατά τις εργασίες της Δημόσιας Διαβούλευσης αυτής. Αθήνα.

Μαριά, Ε. (2006): Συνταγματική Προστασία Δασών και Αναθεώρηση του Συντάγματος. Εισήγηση στο Συνέδριο «Συνταγματική Αναθεώρηση – Περιβάλλον – Δάση», Αθήνα.

Μενουδάκος, Κ. (2007): Αναθεώρηση του Άρθρου 24, του Συντάγματος. Μία Οπισθοδρομική Πρόταση. Εισήγηση στο Συνέδριο «Συνταγματική Αναθεώρηση – Περιβάλλον – Δάση», Αθήνα.

Ντάφης, Σ. (1982): Δασική Οικολογία, Εφαρμοσμένη Δασοκομική, μέρος Β', Αθήνα.

Παπαδασκαλόπουλος, Α. (1995): Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Παπαδασκαλόπουλος, Α. (2000): Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Παπαμίχος, Ν. (1982): Χωροταξικός Προγραμματισμός και Ανάπτυξη της Ορεινής Οικονομίας, Εισήγηση στο Συνέδριο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Αθήνα.

Σιδηρόπουλος Η. - Πυργιώτης Λ. (1993): Θέματα διαχείρισης φυσικών και Ενεργειακών πόρων, πανεπιστημιακές παραδόσεις ΤΑΠΑ Παντείου, Αθήνα

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών – Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ (2005): Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Στρατηγικό Μέρος, 1^ο Σχέδιο, Αθήνα.

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (2004): Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2006, Αθήνα.

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης (2007): Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Αθήνα.